

Γ' ΚΛΙΣΗ

Περιλαμβάνει ονόματα αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα. Τα αρσενικά και τα θηλυκά έχουν σε όλες τις πτώσεις τις ίδιες καταλήξεις.

Διακρίνονται σε:

καταληκτικά (που έχουν δηλ. στην ονομαστική ενικού την κατάληξη –s)

π.χ. *dux* (*duc+s*), *civi-s*

και **ακατάληκτα** (χωρίς κατάληξη στην ονομαστική ενικού) π.χ. *consul*.

Τα ουδέτερα έχουν τις ίδιες καταλήξεις με τα αρσενικά και τα θηλυκά στη γενική, τη δοτική και την αφαιρετική και είναι πάντα **ακατάληκτα** π.χ. *nomen*, *omen*.

Τα τριτόκλιτα ουσιαστικά διακρίνονται επίσης σε:

α) **συμφωνόληκτα** και **φωνηεντόληκτα** αναλόγως με τον χαρακτήρα του θέματος. Τα συμφωνόληκτα είναι πάντα περιπτοσύλλαβα

π.χ. *dux* γεν. *duc-is*, *nomen* γεν. *nomi-n-is*,

ενώ τα φωνηεντόληκτα είναι πάντα ισοσύλλαβα

π.χ. *civis* γεν. *civi-s*, *sedes* γεν. *sedis*

β) **μονόθεμα** όταν σχηματίζουν όλες τις πτώσεις από το ίδιο θέμα π.χ. *urb-s*

γεν. *urb-is* και **διπλόθεμα** όταν σχηματίζουν την ονομαστική και την κλητική

ενικού από ένα θέμα και τις άλλες πτώσεις από άλλο π.χ. *miles* γεν. *milit-is*,

nomen γεν. *nomi-n-is*.

Πρακτική συμβουλή : επειδή δεν είναι δυνατόν να γνωρίζουμε σε ποια από τις παραπάνω κατηγορίες ανήκει κάθε ουσιαστικό, πρέπει να μαθαίνουμε **κάθε τριτόκλιτο όνομα με τη γενική του** .

Παρατηρήσεις

1. Τα συγγενικά ονόματα **pater** και **mater** στις άλλες (πλήν ονομαστικής και κλητικής) πτώσεις συγκόπτουν το **-e**: **pater-patris-patri...**, **mater-matris-matri ...**
2. Σχηματίζουν την **αιτιατική του ενικού** σε **-im** και την **αφαιρετική του ενικού** σε **-i** τα **turris** (=πύργος) και **vis** (=δύναμη): αιτ. *turrim*, *vim*
αφ. *turri*, *vi*

Σημείωση: τα **avis** (=πουλί), **unguis** (=νύχι), **navis** (=πλοίο), **locuples** (=πλούσιος), **adulescens** (=νεαρός) και **sapiens** (=σοφός) σχηματίζουν την αφαιρετική και σε **-e** και σε **-i**.

3. Σχηματίζουν την **γενική του πληθυντικού** σε **-ium** οι παρακάτω κατηγορίες:

I. Τα **ισοσύλλαβα**. **hostis** -**hostis** γεν. πλ. **hostium**, **finis** – **finis** γεν. πλ. **finium**.

Εξαιρούνται τα **sedes** –**sedis** γεν. πλ. **sedum**, **senex**–**senis** γεν. πλ. **senum** και τα δυο συγκοπτόμενα **pater**–**patris** γεν. πλ. **patrum** και **mater**–**matris** γεν. πλ. **matrum**, που στην πραγματικότητα είναι περιπτοσύλλαβα.

II. Τα ουσιαστικά που **το θέμα τους λήγει σε 2 τουλάχιστον σύμφωνα**. **urbs**-**urbis** γεν. πλ. **urbium**, **nox**–**noctis** γεν. πλ. **noctium**

III. Τα **εθνικά σε-is**. **Samnis**–**Samnitis** γεν. πλ. **Samnitium**

Σημείωση: Σχηματίζουν την γενική του πληθυντικού είτε σε **-um** είτε σε **-ium** τα **civitas**, **aetas**, **mensis**, **ius**, **virtus**, **locuples**:

civitatum/civitatum, **aetatum/aetatum**, **mensum/mensium**, **iurum/iurium**, **virtutum/virtutum**, **locupletum**(όταν χρησιμοποιείται ως ουσιαστικό)/**locupletium**(όταν χρησιμοποιείται ως επίθετο).

4. Σχηματίζουν την **αιτιατική του πληθυντικού** και σε **-is** όσα αρσενικά ή θηλυκά σχηματίζουν την γενική του πληθυντικού σε **-ium**:

hostis -**hostis** γεν. πλ. **hostium**, αιτ. πλ. **hostes/hostis**, **nox** – **noctis** γεν. πλ. **noctium**, αιτ. πλ. **noctes/noctis**

Ανώμαλα ουσιαστικά της γ' κλίσης

Από τα ανώμαλα ουσιαστικά της γ' κλίσης συναντάμε τα **vis** (=δύναμη) και **senex** (= γέροντας)

Το γένος των τριτοκλίτων ουσιαστικών

Από τα συναντώμενα στο σχολικό εγχειρίδιο τριτόκλιτα ουσιαστικά:

1. **Αρσενικά** είναι τα λήγοντα σε **-es** περιπτοσύλλαβα και τα λήγοντα σε **-r, -o, -l, -os** (ακροστιχίδα **ρόλος**)

Εξαιρούνται τα **arbor**(=δέντρο), **mater**(=μητέρα), **soror**(=αδελφή), **uxor**(=η σύζυγος) που είναι θηλυκά.

2. **Θηλυκά** είναι τα λήγοντα σε:

α)**-is, -es** ισοσύλλαβα.

Εξαιρούνται τα **finis**(=τέλος), **postis**(=παραστάδα), **unguis**(=νύχι), **mensis**(=μήνας) που είναι αρσενικά και το **hostis**(=εχθρός) που μπορεί να είναι και αρσενικό και θηλυκό.

β)**-x, -s**(προηγούμενου συμφώνου), **-as, -us** (γεν. -utis, -udis).

Εξαιρούνται τα **dux**(=αρχηγός), **iudex**(=δικαστής), **senex**(=γέροντας) που είναι αρσενικά και τα **sapiens**(=σοφός), **adulescens**(=νεαρός) που ως προερχόμενα από μετοχές μπορούν να είναι και αρσενικά και θηλυκά.

γ)**-io, -do, -go**.

Εξαιρούνται τα **praedo**(=ληστής), **ordo**(=τάξη) που είναι αρσενικά.

3. **Ουδέτερα** είναι τα λήγοντα σε **-n, -us**. (ακροστιχίδα **vous**).